

RPG-distrikt Småland-Öland

Nätverket
**”KPR lyssnar
på oss!”**

Sedan 2006 finns i Sverige en nationell strategi för det som beskrivs som eHälsa. Fram till 2010 kallades detta för ”IT-strategi för vård och omsorg”.

eHälsa brukar beskrivas utifrån olika målgruppers behov: Invånare, Verksamhet och Beslutsfattare.

Kvalitetssäkrad information

Kunskapsguiden beskriver eHälsa på följande sätt:

E-hälsa handlar om hur vården och omsorgen som helhet ska fungera och förbättras med hjälp av

- verktyg som utgår från individens behov
- administrativa stöd för att benämna, mäta och följa upp samma typ av information
- e-tjänster som förenklar för både individer och professionen.

Arbetet inriktas på att skapa synliga och konkreta förbättringar för individen, vård- och omsorgspersonal och beslutsfattare inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten.

Nytta för individen

Individen behöver i sin roll som invånare, patient, brukare och anhörig ha tillgång till lättillgänglig och kvalitetssäkrad information om hälsa, vård och omsorg. Han eller hon behöver även kunna komma åt dokumentationen från sina insatser och behandlingar. För att kunna utöva delaktighet och självbestämmande utifrån sina egna förutsättningar behöver individen dessutom erbjudas vård och omsorg utifrån sitt individuella behov och e-tjänster där det är möjligt.

e-Hälsa omfattar många områden och är i ständig utveckling allteftersom tekniken förändras och utvecklas.

Ett kommunalråd säger så här i en intervju om eHälsa inför fastställandet av en övergripande handlingsplan:

- De äldre ska i framtiden kunna få öka trygghet i hemmet via digital teknik. Tanken är att framtidens vård och omsorg ska förbättras med hjälp av digitala verktyg och e-tjänster i "säkra processer".

Natt frid – tillsyn på natten

Hjälpmiddelsinstitutet har i ett projekt dokumenterat vad det innebär att erbjuda äldre personer i eget boende tillsyn på natten med hjälp av en webbkamera som kan beskrivas som en form av eHälsa.

Resultatet från intervjuerna visar att man var positivt inställd till denna form av tillsyn. Man ville ändå uppmärksamma att tekniken inte fick likställas eller ersättas med mänsklig kontakt.

Flera efterfrågade mer information om webbkameran, hur tillsynen går till och vad som skulle hända om tekniken inte fungerade.

Majoriteten av anhöriga var positivt inställda till tillsynen med hjälp av webbkamera. De kände sig trygga och nöjda med denna tillsyn.

Personal var i stort sett nöjda.

Studiens slutsatser är att webbkamera kan utgöra ett komplement i tillsyn av vissa äldre personer. Dock måste dagens tekniska problem lösas.

I tekniska termer beskrivs tillsynen som en "titt-in-tillsyn" under en kort stund och inget bildmaterial sparas. Det betyder att personalen tittar till den äldre personen via kameran och gör en bedömning av hur personen mår.

Etiska aspekter

– var går gränsen för övervakning och tillsyn

Statens medicinsk-etiska råd (Smer) bedömer det som viktigt att också ta med den etiska aspekten i samband med övervakning i vården och omsorgen av äldre. Oftast saknas detta perspektiv. Ett avsnitt i dokumenten behandlar tillsyn genom webbkamera.

I och med att tillsynen som kan genomföras med hjälp av enbart en kamera är begränsad, ser rådet en risk med att använda kameran som ersättning för personliga besök om inte övervakningen kompletteras med annan tillsyn eller ytterligare lösningar.

Rådet vill uppmärksamma viktiga några viktiga områden som måste säkerställas:

- att en individuell bedömning görs om insatsen är lämplig utifrån den enskildes förutsättningar och behov
- att individens samtycke till en insats är frivilligt
- att fullständig information ges hur övervakningen går till
- att ett likvärdigt alternativ ges personen om denne tackar nej till insatsen
- att uppföljning och utvärdering görs av personal som har kompetens för uppdraget
- att känslig information om användaren som registreras skyddas.

Särskild uppmärksamhet måste riktas mot personer med nedsatt beslutskompetens. Här är det särskilt viktigt att vårdpersonalen är noggrann med hur informationen ges, att det säkerställs att den enskilde förstått informationen, att extra lyhördhet visas och att stöd ges för att möjliggöra ställningstagande, innan övervakning introduceras.

Viktigt ur ett RPG-perspektiv:

Den digitala tekniken utvecklas och är en växande marknad. Olika former av stöd genom exempelvis webbkameror genomförs i på många håll i landet.

I vissa kommuner skapar man digitala rum för att visa hur den avancerade tekniken fungerar.

För RPG är det viktigt att ha med den etiska aspekten. På vems villkor genomförs de föreslagna åtgärderna? Vilka skyddsnät finns om den sociala kontakten förändras? Innebär tekniken nedskärningar av personal? Hur ser den framtida utvecklingen ut?

Läs mer:

Nattfrid? Om tillsyn på natten för äldre personer med hemtjänst, Hjälpmedelinstitutet/Myndigheten för delaktighet
 Robotar och övervakning i vården av äldre – etiska aspekter, Statens medicinsk-etiska råd, Rapport 2014:2